

MILJØMINISTERIET
EU-koordinationen

5. december 2007

Samlenotat FMPU & Folketingets Europaudvalg
Rådsmøde (miljø) den 20. december 2007
(Miljødelen)

1.	Forslag til jordrammedirektiv <i>Politisk enighed</i>	<i>Side 2</i>
2.	Midtvejsrapport for handlingsplan om sundhed og miljø <i>Vedtagelse af rådskonklusioner</i>	<i>Side 20</i>

Punkt 1

Kommissionens Temastrategi for jordbundsbeskyttelse samt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets rammedirektiv om beskyttelse af jordbunden og ændring af direktiv 2004/35 (direktiv om miljøansvar)

KOM (2006) 232

- Politisk enighed

Revideret notat

Resumé

Kommissionen har den 25. september sendt en temastrategi om beskyttelse af jord til rådet. Kerneelementet i strategien er et forslag til jordrammedirektiv. Direktivforslaget fokuserer på miljøproblemer, som følge af jorderosion, tab af organisk materiale, forhøjelse af jordens indhold af salte, jordpakning samt jordskred og egentlig jordforurening. Forslaget indeholder rammebestemmelser for at beskytte jordbunden og forebygge forringelse af jorden som ressource for naturværdier, biodiversitet og jord- og skovbrug.

Direktivet foreslår et fælles metodisk grundlag for, at der i medlemslandene opstilles nationale strategier til at imødegå en sådan forringelse af jordressourcen. Dvs. kortlægning af risikoområder for de pågældende forringelsesfaktorer efter ensartede kriterier og udarbejdelse af indsatsprogrammer med risikoreduktionsmål samt tids- og finansieringsplan for indsatsen. De enkelte medlemsstater fastsætter selv "passende" niveau for målsætning og rækkevidde af indsatsprogrammerne.

Direktivets forslag om jordforurening dækkes i stor udstrækning af den nuværende jordforureningslov. Der er dog forslag om en statusrapport ved salg af ejendomme, hvor der har været en potentielt forurenende aktivitet. Direktivets forslag om kortlægning vil desuden betyde et øget krav om forureningsundersøgelser, som dog i stor udstrækning vil kunne dækkes af undersøgelser i forbindelse med statusrapporten.

Direktivets forslag om jorderosion, tab af organisk materiale m.v. vedrører problemområder, som ikke har noget dramatisk omfang i Danmark, og vurderes ikke at give grundlag for ændring af dansk lovgivning. Afdækning af om det vil være nødvendigt at udpege risikoområder i Danmark beror på en faglig analyse.

I forbindelse med forhandlingerne er forsuring tilføjet i kataloget over mulige jordforringelsesprocesser, og kravet om statusrapport ved salg er udvidet til også at gælde ved en ejers ændrede arealanvendelse.

1. Status

Kommissionen sendte den 25. september 2006 ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i TEF artikel 175 og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF artikel 251. Forslaget forelå i dansk oversættelse den 23. oktober 2006.

Et grundnotat om forslaget er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 22. december 2006.

Sagen har været forelagt Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg den 8. februar 2007 og Europaudvalg den 9. februar 2007 i forbindelse med forberedelse af Rådsmøde (miljø) den 20. februar.

Forslaget var til politisk drøftelse den 20. februar 2007 på Rådsmødet (miljø).

Europa Parlamentet har den 14. november 2007 godkendt forslaget med en række ændringsforslag.

Det portugisiske formandskab har den 30. oktober 2007 fremlagt et kompromisforslag.

Forslaget er sat på dagsordenen for Rådsmøde (miljø) d. 20. december 2007 til politisk enighed.

2. Formål og indhold

Temastrategien

Med temastrategien udmønter Kommissionen forpligtelsen i EU's 6. miljøhandlingsprogram til at opstille en temastrategi om jordbundsbeskyttelse.

Kommissionen anfører, at formålet med strategien er at beskytte jord og bevare jordens kapacitet til at opfylde sine miljømæssige, økonomiske, sociale og kulturelle funktioner.

Strategien begrundes med, at nedbrydning af jord er et alvorligt problem i Europa, som forårsages eller forstærkes af menneskelig aktivitet så som uhensigtsmæssig land- og skovbrugsmæssig praksis, industrielle aktiviteter, turisme, bymæssig og industriel udbredelse og konstruktionsarbejder. Disse aktiviteter har en negativ effekt, der bl.a. resulterer i tab af frugtbarhed, kulstof og biodiversitet, hvilket forhindrer jorden i at opfylde en række funktioner. Nedbrydning af jorden har en direkte indflydelse på vand- og luftkvalitet, biodiversitet og klimaforandringer og kan bidrage til at svække sundheden hos indbyggerne i Europa og true fødevarer- og fodersikkerheden.

Hovedelementer i Kommissionens forslag

Strategiens kerneelement er et forslag til ”jordrammedirektiv”. Udover direktivforslaget indeholder strategien supplerende initiativer, som vedrører:

- Integration af jordbeskyttelse i udvikling og implementering af fællesskabspolitikker.
- Behov for øget viden inden for visse områder af jordbeskyttelse gennem forskning støttet af Fællesskabet og nationale forskningsprogrammer.

Jordrammedirektivet

Direktivforslaget fokuserer på områderne:

- Jordforurening
- Erosion (forårsaget af vand eller vind)
- Tab af organisk materiale

- Jordpakning (jorden er presset sammen, f.eks. på grund af tunge maskiner)
- Tilsaltning (forhøjet niveau af diverse salte i jorden)
- Jordskred
- Arealbefæstning (når der placeres huse, veje, etc. på jord)

Reguleringsmæssigt falder forslaget i to hovedbestanddele: Én vedrørende indsatsen over for jordforurening og én vedrørende indsatsen over for erosion, tab af organisk materiale, jordpakning, tilsaltning og jordskred. Direktivforslagets tilgang er for alle elementer, bortset fra arealbefæstning, at der ud fra fælles parametre skal ske en kortlægning af områder, hvor et af disse elementer udgør en risiko, samt at der på dette grundlag skal opstilles nationale indsatsprogrammer/strategier, som redegør for, hvilke mål der søges opnået med hvilke foranstaltninger, og hvordan indsatsen påregnes finansieret.

Jordforurening

For så vidt angår jordforurening, skal medlemsstaterne i forebyggelsesøjemed gennemføre rimelige, men i øvrigt ikke nærmere specificerede foranstaltninger for at begrænse tilførsel af farlige stoffer til jorden, dog ikke forurening der skyldes luftbåren forurening eller exceptionelle naturfænomener.

Med hensyn til allerede forurenede arealer skal medlemslandene udarbejde en liste over forurenede grunde og en national oprydningstrategi. Forslaget stiller endvidere krav om udarbejdelse af statusrapport i forbindelse med salg af potentielt forurenede grunde.

Liste over forurenede grunde

Direktivforslaget definerer forurenede grunde som grunde, hvor der er forurening på et sådant niveau, at det efter medlemsstaternes vurdering udgør ”en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet”, idet der tages højde for nuværende og godkendt fremtidig brug.

Direktivforslagets definition af jord undtager grundvand. Kommissionen har oplyst, at dette betyder, at forurening i jorden, som udgør en betydelig risiko for at forurene grundvand og/eller overfladevand, er omfattet af direktivet. Hvis forureningen derimod er udvasket fra jorden og nu primært forefindes i grundvandet/overfladevandet, er forureningen ikke omfattet af direktivforslagslaget, men vil skulle håndteres efter vandrammedirektivet.

Direktivforslaget pålægger medlemsstaterne, at:

- Udpege en kompetent myndighed, der er ansvarlig for identifikation af forurenede grunde.
- Identificere de grunde, hvor der er eller har været aktiviteter, der potentielt kan forurene jord. Direktivforslaget har som bilag II en fælles minimumsliste over, hvilke aktiviteter der kan anses for at være potentielt forurenende, og som skal udgøre grundlaget for den nationale kortlægning. Identifikationen skal ske inden for 5 år fra implementeringsdatoen og derefter revideres jævnligt. Der er ikke krav om, at oversigten over potentielt forurenede grunde (liste 1) er offentlig.
- Undersøge koncentrationsniveauer på de grunde, der indgår i oversigten over potentielt

- forurenede grunde.
- På de grunde, hvor koncentrationen er således, at medlemsstaterne vurderer, at forureningen kan udgøre en ”betydelig risiko for menneskers sundhed og miljøet”, skal der foretages risikovurdering for at vurdere, om grunden bør kategoriseres som forurenede og optages på en liste over forurenede grunde (liste 2). Direktivforslaget fastsætter ikke nærmere kriterier for, hvad der forstås ved en jordforurening. Risikovurderingsdelen er således overladt til medlemsstaterne. Forslaget åbner dog mulighed for, at Kommissionen ved komitéprocedure kan vedtage fælles kriterier for risikovurderingsmetoder af jordforurening, hvis det efter informationsudveksling om medlemslandenes risikovurderingsmetoder vurderes at være behov for at harmonisere disse.
 - Fra implementeringsdatoen er fristen for undersøgelse og risikovurdering af de potentielt forurenede grunde:
 - 5 år for mindst 10 % af grundene,
 - 15 år for mindst 60 % af grundene og
 - 25 år for de resterende grunde.
 - Listen over forurenede grunde (liste 2) skal være offentlig tilgængelig og skal revideres mindst hvert 5. år.

En National Oprydningstrategi og mekanismer til finansiering af oprydning

Forslaget om at udarbejde en national oprydningstrategi indebærer, at medlemsstaterne skal:

- Sikre, at grunde på listen over forurenede grunde (liste 2) ryddes op, enten i form af fjernelse, kontrol, indeslutning eller reduktion af forureningen, idet der tages hensyn til nuværende og godkendt fremtidig brug, så grunden ikke længere udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet.
- Etablere mekanismer til at finansiere oprydning af forurenede grunde på listen (liste 2), hvor der ikke er en person, der kan gøres ansvarlig for oprydning af forureningen eller ikke kan ”formås at bære omkostningerne i overensstemmelse med forureneren betaler princippet”.
- Udarbejde en ”National Oprydningstrategi”, der minimum indeholder oprydningmålsætninger, en prioritering, startende med de grunde, der udgør den største risiko for menneskers sundhed, en tidsplan for implementering af strategien samt en angivelse af de budgetmidler, der er afsat til formålet. Når indeslutning eller naturlig nedbrydning anvendes, skal der foretages monitoring af risikoen for menneskers sundhed og miljøet. Den ”Nationale Oprydningstrategi” skal sættes i anvendelse og være offentliggjort senest 8 år efter implementeringsdatoen og revurderes mindst hvert 5. år.

Ændring af miljøansvarsdirektivet

Kommissionen forslår en justering af miljøansvarsdirektivet, som for så vidt angår miljøskader, hvor forureneren ikke kan identificeres eller gøres ansvarlig, henviser til medlemsstaternes forpligtelse til at sikre finansiering af sådanne oprydninger i henhold til nærværende direktiv. Det vil sige, at sådanne oprydninger skal finansieres under Den ”Nationale Oprydningstrategi”.

Statusrapport ved salg af ejendomme, hvor der har været potentielt forurenende aktiviteter

Direktivudkastet indeholder forslag om, at der ved salg af grunde, hvor der har været en potentielt forurenende aktivitet, skal stilles krav om, at ejeren af grunden eller den kommende køber skal

udarbejde en statusrapport til den kompetente myndighed, der er ansvarlig for identifikation af forurenede grunde.

Statusrapporten skal udstedes af en autoriseret person/institution, som er udnævnt af medlemsstaten, og rapporten skal som minimum indeholde historiske oplysninger om anvendelsen, en forureningsundersøgelse inkl. kemiske analyser, svarende til de potentielt forurenende aktiviteter, og koncentrationsniveauer, hvor der er grund til at tro, at de farlige stoffer udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet. Medlemsstaterne skal fastsætte metoder, der gør det muligt at fastsætte disse koncentrationsniveauer.

Erosion, tab af organisk materiale, tilsaltning, jordpakning, jordskred

For så vidt angår de 5 områder (erosion, tab af organisk materiale, tilsaltning, jordpakning, jordskred), skal medlemsstaterne for hver trussel identificere risikoarealer og udarbejde programmer med passende foranstaltninger.

Udpegning af risikoarealer

Risikoarealerne skal udpeges med udgangspunkt i eksisterende data eller modeller til at identificere risikoarealer (kun hvis der er nogle i medlemsstaten). Områderne skal identificeres med udgangspunkt i bilag I, sektion 1-5, senest 5 år efter implementeringsdatoen. Bilag I angiver ikke specifikke kriterier for identifikation af risikoarealerne. Dette er alene op til medlemsstaterne.

Programmer med foranstaltninger i risikoarealerne

Programmerne skal indeholde:

- Mål og passende foranstaltninger til at reducere risikoen i disse arealer,
- Tidsplan for gennemførelsen af foranstaltningerne,
- Estimat af allokeringsbehov af private og offentlige midler til at finansiere foranstaltningerne, og
- Beskrivelse af, hvorledes foranstaltningerne vil blive gennemført, og hvorledes de vil bidrage til at nå de miljømæssige målsætninger.

Medlemsstaterne skal ved fastsættelsen af foranstaltningerne tage passende hensyn til de sociale og økonomiske konsekvenser af foranstaltningerne. Medlemsstaterne skal sikre, at foranstaltningerne er cost-effektive og teknisk gennemførlige. Desuden skal medlemsstaterne gennemføre konsekvensvurderinger, herunder cost-benefit analyser forud for at programmet introduceres.

Programmerne skal være udarbejdet senest 7 år efter implementeringsdatoen og være i anvendelse senest 8 år efter denne dag. Programmerne skal offentliggøres og revideres mindst hvert 5. år.

Arealbefæstning

Arealbefæstning skaber en barriere mellem jord, luft og vand og har derfor flere alvorlige konsekvenser, f.eks. forøget risiko for oversvømmelse, reduceret grundvandsdannelse m.m.

Direktivudkastet pålægger medlemsstaterne at træffe passende foranstaltninger for at reducere befæstelse så meget som muligt og, hvor befæstelse er sket, forsøge at mildne effekterne, så jordfunktioner så vidt muligt bevares.

Andre elementer i direktivforslaget

Kommissionen foreslår en platform for informationsudveksling, integration af jordbeskyttelse i sektorpolitikker, forpligtelse til brugere af jord til ikke at skade jordens funktioner og at medlemsstaterne skal etablere opmærksomhedsskabende foranstaltninger.

I Kommissionens forslag er der pligt til integration af jordbeskyttelse ved udviklingen af sektorpolitikker, der kan forværre eller modvirke jordforringelsesprocesser.

Platform for informationsudveksling

Kommissionen skal senest 1 år fra ikrafttrædelsesdatoen etablere en platform for informationsudveksling mellem medlemsstater og interessenter, dels om identifikation af arealer, hvor der er risiko for enten erosion, tab af organisk materiale, tilsaltning, jordpakning eller jordskred, dels om risikovurderingsmetoder for forurenede grunde.

Opmærksomhedsskabende foranstaltninger

Direktivforslaget indeholder en bestemmelse om, at medlemsstaterne skal tage passende foranstaltninger for at øge opmærksomheden om jords betydning for menneskers og økosystemers overlevelse og fremme viden og erfaring om bæredygtig anvendelse af jord.

Rapporteringsforpligtelser

Resultatet af identifikation, undersøgelse og risikovurdering af de potentielt forurenede grunde, listen over forurenede grunde samt den "Nationale Oprydningsstrategi" skal rapporteres til Kommissionen, men ikke godkendes, inden for 5 år fra implementeringsdatoen og hvert 5. år herefter. De udpegede risikoarealer vedr. erosion m.v., de metoder, der er anvendt til at identificere risikoen, samt programmerne skal ligeledes rapporteres til Kommissionen senest 8 år fra implementeringen og derefter hvert 5. år.

Medlemsstaterne skal endvidere rapportere en sammenfatning af initiativerne, der er taget om henholdsvis reduktion af befæstelse og opmærksomhedsskabende foranstaltninger til Kommissionen.

Forslag fra det portugisiske formandskab

Det portugisiske formandskab har den 30. oktober 2007 fremlagt et kompromisforslag. De vigtigste ændringer i forhold til Kommissionens forslag er følgende:

- I definitionen af forurenede grunde præciseres, at grundvand indgår i udtrykket ”betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet”.
- I direktivets anvendelsesområde undtages havbund, sø- og flodbund.
- Formandskabets kompromisforslag er udformet sådan, at medlemsstaterne får en generel forpligtelse til at identificere alle forurenede grunde, hvor kommissionens oprindelige forslags identifikationsforpligtelse var knyttet til en fælles minimumsliste (bilag II til direktivet) over, hvilke aktiviteter der kan anses for at være potentielt forurenende.
- Formandskabets kompromisforslag ændrer den foreslåede komitéprocedure vedrørende fælles kriterier for risikovurdering af jordforurening til, at der er tale om harmonisering af fælles tekniske elementer til risikovurdering af jordforurening, der ikke har indflydelse på den acceptable risiko.
- I bestemmelsen om den ”National Oprydningsstrategi”, ændres prioriteringen, således at menneskers sundhed ikke på forhånd har forrang frem for miljø.
- Formandskabets kompromisforslag undlader at ændre miljøansvarsdirektivet, men præciserer til gengæld i præambelen til direktivforslaget, at miljøansvarsdirektivet ikke forhindrer, at sådanne oprydninger finansieres under Den ”Nationale Oprydningsstrategi”.
- Kravet til statusrapport ved salg af en potentielt forurenede grund udvides til også at gælde, når ejeren ændrer grundens anvendelse.
- Ifølge formandskabets kompromisforslag gøres bestemmelsen om krav til statusrapport mere fleksible, således at medlemsstaten selv vælger, om der i en konkret sag skal stilles krav om en forureningsundersøgelse inkl. kemiske analyser af koncentrationsniveauer, svarende til de potentielt forurenende aktiviteter.
- Forsuring er tilføjet i kataloget over jordforringelsesprocesser.
- I samme katalog er det præciseret, at tørv indgår i betegnelsen tab af organisk materiale.
- Direktivforslagets betegnelse for områder, der er udsat for risiko for erosion m.v. ændres fra ”risikoområder” til ”prioritetsområder”.
- Direktivforslagets bestemmelser om ”prioritetsområder” er gjort mere fleksible, blandt andet stilles der ikke længere krav om konsekvensanalyser, herunder cost-benefit analyser.
- Direktivforslaget giver ikke længere brugere af jord en udtrykkelig pligt til ikke at skade jordens funktioner. Til gengæld udvider forslaget bestemmelsen om medlemsstaternes pligt til at forebygge tilførsel af farlige stoffer til jorden til også at gælde alle de omfattede mulige jordfunktioner.
- Biodiversitet er blevet tilføjet som et tema i medlemsstaternes pligt til at lave opmærksomhedsskabende foranstaltninger.
- Tidsgrænser for udpeging af prioritetsområder forlænges fra 5 til 10 år fra implementeringsfristen.
- Tilsvarende forlænges tidsgrænsen for programmer for udpegede prioritetsområder fra 8 til 10 år fra implementeringsfristen.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europaparlamentet forslår bl.a. identifikationsforpligtelsen indsnævret til færre forurenede aktiviteter, mens kravene til hvorledes identifikationen specificeres yderligere, ligesom kravet om statusrapport forslås udvidet til også at omfatte ændringer i arealanvendelse.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen finder, at en fælles EU-indsats med henblik på beskyttelse af jord er påkrævet som supplement til nationale og regionale initiativer, bl.a. fordi manglende jordbeskyttelse har effekter for andre områder af EU's fælles miljøpolitik, f.eks. indsatsen på vand- og klimaområdet. Visse typer jordforårsagede miljøproblemer har endvidere grænseoverskridende effekter, såsom jorderosion og sediment-aflejringer via grænseoverskridende floder og forurening af grænseoverskridende grundvandsbassiner. Hertil kommer, at fødevarer sikkerheden i forbindelse med produkter, som handles henover grænserne i det indre marked, påvirkes forskelligt afhængigt af nationale niveauer for beskyttelse af jorden, ligesom sådanne forskelle i den nationale regulering indebærer uensartede produktionsvilkår for virksomhederne i det indre marked. Sammenholdt med de meget vide beføjelser, forslaget lægger hos medlemsstaterne, finder Kommissionen, at forslaget til rammedirektiv er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Regeringen finder, at beskyttelse af jord primært kan varetages gennem indsatser på nationalt niveau, men at der kan være grænseoverskridende problemstillinger i relation til jordbeskyttelse, hvor en indsats på fællesskabsniveau er hensigtsmæssig. Regeringen kan på dette grundlag tilslutte sig Kommissionens vurdering.

5. Konsekvenser for Danmark

Gældende dansk ret og forslagets lovgivningsmæssige konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser af forslagets bestemmelser om jordforurening

Forurenet jord reguleres i Danmark af lov om forurenet jord¹, jordforureningsloven.

I henhold til loven skal forurenede grunde kortlægges af amterne, som ligeledes har ansvaret for en miljø- og sundhedsmæssigt prioriteret oprydningssindsats i forhold til forurenet jord. Pr. 1. januar 2007 overgår disse opgaver til regionerne.

Kortlægningen i Danmark har flere formål. Kortlægningen skal være grundlaget for den miljøprioriterede oprydningssindsats, men har også til formål at sikre, at der i salgssituationer er viden om forureningsforholdene, ligesom der skal tages passende foranstaltninger i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder, ikke mindst jordflytninger.

Den danske kortlægning af potentielt forurenede grunde er mere omfattende end det kortlægningskrav, der gøres gældende i direktivforslaget på grundlag af den opstillede minimumsliste over potentielt forurenende aktiviteter. Forslaget indebærer imidlertid, at der skal gennemføres forureningsundersøgelser inkl. kemiske analyser på et større antal grunde, end der kræves i den danske jordforureningslov.

¹ Lov nr. 370 af 2. juni 1999 om forurenet jord, senest ændret ved lov nr. 571 af 9. juni 2006.

Kortlægningen efter jordforureningsloven gennemføres i to tempi. I første fase kortlægges grunde, hvor der har været aktiviteter, der er potentielt forurenende, dvs. kortlægning på vidensniveau 1. I 2. fase kortlægges de grunde, hvor der kan konstateres forurening, dvs. kortlægning på vidensniveau 2. Grunde kortlægges som udgangspunkt kun på vidensniveau 2, hvis de ligger inden for jordforureningslovens indsatsområder, dvs. grunde med boliger, børneinstitutioner, offentlige legepladser, og grunde, hvor forureningen truer grundvandet i områder med særlige drikkevandsinteresser eller inden for indvindingsoplande til almene vandforsyningsanlæg. Danmark er ca. halvvejs i denne kortlægningsproces, som med den i 2006 vedtagne ændring af jordforureningslovens kortlægningsregler forventes afsluttet omkring 2016.

Da direktivforslaget foreskriver, at der skal gennemføres forureningsundersøgelser inkl. kemisk analyse på alle grunde, hvor der har været en af de potentielt forurenende aktiviteter, som er med på direktivforslagets bilag II, er direktivforslaget på dette punkt mere vidtgående end jordforureningslovens system. Vedtages denne bestemmelse, vil det således betyde, at jordforureningsloven skal ændres således, at det bliver obligatorisk at udføre forureningsundersøgelser på alle de omhandlede potentielt forurenede ejendomme.

Formandskabets kompromisforslag er udformet sådan, at medlemsstaterne får en generel forpligtelse til at identificere alle forurenede grunde, hvor kommissionens oprindelige forslags identifikationsforpligtelse var knyttet til en fælles minimumsliste (bilag II til direktivet) over, hvilke aktiviteter der kan anses for at være potentielt forurenende. En vedtagelse af dette forslag indebærer, at jordforureningsloven også vil skulle ændres, således at jordbrugsmæssig spredning af slam, gødning og pesticider m.v. ikke længere er undtaget fra lovens anvendelsesområde.

Direktivforslaget fastlægger endvidere tidsgrænser for, hvornår de kortlagte grunde skal være undersøgt. Sådanne tidsgrænser er ikke fastlagt i jordforureningsloven, hvorfor en vedtagelse af forslaget indebærer, at lovgivningen også vil skulle ændres på dette punkt.

Kravene om offentliggørelse og 5 årlig revision af listen over forurenede grunde forventes ikke at have betydning for Danmark, idet der allerede i dag er en offentlig liste, som ajourføres løbende.

Det bemærkes i øvrigt, at den viden om jordforureningsrisiko i forhold til overfladevandsrecipienter, der samles op som konsekvens af vandrammedirektivet, kan inkluderes i den kortlægning af forurenede grunde, der følger af direktivforslaget.

Det vurderes, at direktivforslagets krav om en national oprydningstrategi og om at sikre oprydning af grundene på listen over forurenede grunde, herunder mekanismer til at finansiere oprydningen, allerede er sikret med den nuværende danske lovgivning.

Det vurderes endvidere, at direktivforslagets krav om, at den "Nationale Oprydningstrategi" skal prioritere de grunde højest, der udgør den største risiko for menneskers sundhed, er i overensstemmelse med den nuværende danske prioritering, hvor den offentlige indsats sker både på grunde med boliger, børneinstitutioner og offentlige legepladser og på grunde i områder med

særlige drikkevandsinteresser eller inden for indvindingsoplande for almene vandforsyningsanlæg, hvor forureningen kan skade grundvandet og dermed indirekte gennem drikkevandet kan true menneskers sundhed.

Formandskabets forslag om, at prioriteringen efter bestemmelsen om den ”National Oprydningsstrategi”, ændres, således at menneskers sundhed ikke på forhånd har forrang frem for miljø, vil nødvendiggøre en ændring af jordforureningsloven, så miljø i bred forstand får status som muligt indsatsområde.

I direktivudkastet foreslås det, at der ved vurderingen af, om grunde skal inkluderes i listen over forurenede grunde og dermed også vil skulle ryddes op, skal tages højde for både nuværende brug (som i Danmark) og godkendt fremtidigt brug. Den danske jordforureningslov har imidlertid en bestemmelse om, at amterne og efter kommunalreformen kommunerne i samarbejde med regionerne skal give tilladelse, før en kortlagt ejendom kan ændre arealanvendelse til en anvendelse, der ligger inden for lovens indsatsområder. I forbindelse med sådanne tilladelser vil der typisk blive stillet vilkår, der tager højde for den ændrede arealanvendelse. Det vurderes derfor, at direktivets forslag om også at omfatte godkendt fremtidig brug ikke vil have lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Det eneste element i direktivforslaget vedrørende jordforurening, som vil være en egentlig nyskabelse i den danske lovgivning, er forslaget om, at køber eller sælger i forbindelse med salg af grunde, hvor der har været en potentielt forurenende aktivitet, skal sørge for, at der udarbejdes en statusrapport til den anden part i handlen og til den kompetente myndighed, der er ansvarlig for identifikation af forurenede grunde. Gennemføres forslaget, vil det betyde, at jordforureningsloven skal ændres, således at der etableres en autorisationsordning for udstedelse af statusrapporter vedrørende grunde, hvor der har været en potentielt forurenende aktivitet.

Ifølge forslaget skal der foreligge en statusrapport, hver gang en ejendom, hvor der har været en potentielt forurenende aktivitet, handles. Alle, der sælger eller køber en ejendom vil således skulle afklare, om der har været en forurenende aktivitet på ejendommen, for at kunne vide, om der er pligt til at lave en statusrapport som omhandlet i direktivforslaget.

Der skal tillige fastsættes regler i jordforureningsloven, der sikrer, at rapporten som minimum indeholder historiske oplysninger om anvendelsen, en forureningsundersøgelse inkl. kemiske analyser, svarende til de potentielt forurenende aktiviteter, og koncentrationsniveauer, hvor der er grund til at tro, at de farlige stoffer udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet.

Direktivforslagets krav om statusrapport ved salg nødvendiggør ikke en ændring af lov om omsætning af fast ejendom, men reglerne i den tilhørende bekendtgørelse vil skulle suppleres med regler om statusrapporten.

Formandskabets forslag om, at kravet til statusrapport ved salg af en potentielt forurenede grund udvides til også at gælde, når ejeren ændrer grundens anvendelse, vil kræve ændring af jordforureningsloven.

Lovgivningsmæssige konsekvenser af forslaget's øvrige elementer

Direktivforslaget's bestemmelser om foranstaltninger over for erosion, tab af organisk materiale, tilsaltnings, jordpakning og jordskred samt forslaget's øvrige bestemmelser vurderes ikke at medføre behov for ændring af dansk lovgivning.

Formandskabets forslag om at tilføje forsuring vurderes ikke at medføre behov for ændring af dansk lovgivning.

Direktivforslaget's bestemmelser om forebyggende foranstaltninger for at beskytte jordens funktioner og forslaget's pligt til integration af jordbeskyttelse i sektorpolitikker vil kræve en tilpasning af eksisterende miljøregler, således at der tilvejebringes hjemmel for at de nødvendige hensyn til at beskytte jordens funktioner kan varetages, herunder også gennem planlovgivningen.

Direktivforslaget's nuværende definition af jordforringelsesprocesser vil kunne få indflydelse på fremtidig mulighed for at tillade fortsat tørvegravning. Der er modsatrettede hensyn i forbindelse med tørvegravning. På den ene side er der inden for konkrete områder en ret til at grave tørv. På den anden side har tørvegravning en negativ indflydelse på klima og har også det resultat, at dyrkningslaget forsvinder.

Forslaget's økonomiske konsekvenser

Kommissionens konsekvensvurdering

Kommissionen har udarbejdet en omfattende konsekvensvurdering af temastrategien og forslaget til rammedirektiv om jord. Kommissionen har valgt, som et skøn med store usikkerheder, at opgøre de samfundsmæssige omkostninger ved jordødelæggelse og jordforurening til i alt 38 mia. euro årligt for EU 25. Omkostningerne vedrører bl.a. infrastrukturens skader, sundhedsmæssige omkostninger, omkostninger til behandling af vand, der forurenede via jorden, og værditab på forurenede arealer og deres omgivelser. Kommissionen anfører, at det ikke har været muligt at skønne over omkostninger, der knytter sig til forringelser af biodiversiteten samt til befæstelse og jordpakning.

Kommissionen vurderer omkostningerne til at identificere, potentielt forurenede grunde til at udgøre ca. 50 mio. euro årligt i fem år for EU 25. Udgiften til forureningsanalyser af disse grunde vurderes til at udgøre i alt op til ca. 240 mio. euro om året i 25 år for EU 25. Kortlægning af risikoarealer for erosion, jordpakning m.v. vurderes at koste mindre end 2 mio. euro om året for EU 25. Kommissionen har ikke vurderet omkostningerne ved at finansiere en national oprydningstrategi for forurenede grunde, idet niveauet for de nationale foranstaltninger med direktivforslaget beslutes af medlemsstaterne. Med baggrund i to rent illustrative scenarier for oprydningssindsatsen vurderer Kommissionen imidlertid, at direktivforslaget vil kunne levere fordele, ”som langt overgår omkostningerne”.

Økonomiske konsekvenser af forslaget om jordforurening

Ifølge direktivforslaget skal der gennemføres forureningsundersøgelser inkl. kemisk analyse af alle grunde, hvor der har været potentielt forurenende aktiviteter.

Da jordforureningsloven forudsætter, at der kun skal gennemføres forureningsundersøgelser, inkl. kemiske analyser på de ejendomme, som ligger inden for lovens indsatsområde, vil direktivforslaget betyde, at der som udgangspunkt skal gennemføres ekstra forureningsundersøgelser inkl. kemiske analyser på ca. 15.000 ejendomme i perioden fra 2016 og frem til ca. 2035 (25 år fra direktivets implementeringsdato – her skønsmæssigt ansat til 2010). Sådanne undersøgelser vurderes på baggrund af analyser foretaget i forbindelse med Miljøministerens redegørelse til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg om jordforureningsloven i december 2003 at koste ca. 39.000 kr. stykket. Samlet set ville dette isoleret set medføre en statsfinansiell meromkostning på ca. 600 mio. kr., som vil skulle afholdes i perioden fra 2016-2035, svarende til 30 mio. kr. årligt. Imidlertid vurderes en væsentlig del af disse udgifter at kunne dækkes af private interessenter i kraft af direktivforslagets krav om udarbejdelse af en statusrapport ved køb og salg (se nedenfor), således at den årlige statsfinansielle merudgift vil kunne reduceres til i størrelsesordenen 10-20 mio. kr. årligt.

Formandskabets kompromisforslag om, at medlemsstaterne får en generel forpligtelse til at identificere alle forurenede grunde, kan betyde øgede omkostninger til kortlægning og oprensning af forurenede grunde.

Der er allerede i dag i jordforureningsloven og tilhørende vejledninger m.v. fastsat retningslinier for oprydning af forurenede grunde i Danmark. Der er endvidere mellem Finansministeriet og de kommunale parter indgået aftaler om den offentlige finansiering af opgaverne inden for jordforureningsområdet. Direktivforslagets bestemmelser om etablering af en national oprydningsstrategi og mekanismer til finansiering vurderes således ikke at føre til yderligere omkostninger for Danmark.

Der er aktuelt afsat en samlet ramme på ca. 320 mio. kr. årligt til finansiering af den offentlige undersøgelses- og oprensningsindsats på jordforureningsområdet.

Forslaget om, at der ved salg af ejendomme, hvor der har været potentielt forurenende aktiviteter, skal udarbejdes en statusrapport af enten køber eller sælger indebærer, at udgiften til gennemførelse af forureningsundersøgelser på disse grunde vil skulle bæres af køber/sælger som en del af ejendomshandelen frem for at skulle finansieres af den kompetente myndighed.

I Danmark finansierer private i dag i en række tilfælde også undersøgelser i forbindelse med købs-/salgssituationer. Det gælder mest køb/salg af erhvervsarealer eller i forbindelse med byudviklingsprojekter. I en række tilfælde kommer disse oplysninger ikke til myndighedernes kendskab. Krav om statusrapport ville betyde, at disse oplysninger vil tilgå kortlægningsmyndigheden, som derfor undgår at skulle foretage forureningsundersøgelser på de

pågældende grunde. Det betyder, at de udgifter, der skal afholdes af det offentlige til forureningsundersøgelser, kan reduceres betydeligt. Udgifterne til undersøgelse af de ekstra grunde, som følger af direktivforslaget vil således i stor udstrækning skulle finansieres af private i forbindelse med salg af potentielt forurenede ejendomme. Det vurderes, jf. ovenstående, at private i forbindelse med ejendomshandler vil skulle finansiere forureningsundersøgelser i størrelsesordenen 10-20 mio. kr. årligt frem til 2035. De privat finansierede undersøgelser vil også omfatte en del af de potentielt forurenede grunde, som vil skulle undersøges under den nuværende lovgivning, og dermed nedbringe de offentlige udgifter forbundet med den gældende jordforureningslov.

Forslagets bestemmelser om jordforurening kan medføre en mindre stigning i statslige administrative udgifter, primært som konsekvens af administrationen af statusrapporten. Disse merudgifter vil kunne afholdes indenfor miljøministeriets ramme.

Økonomiske konsekvenser af forslagets bestemmelser om erosion, tab af organisk materiale, tilsaltning, jordpakning, jordskred

Jordskred og tilsaltning er ikke problemer, der forekommer i Danmark, og erosion, tab af organisk stof og jordpakning har ikke noget dramatisk omfang. Fødevareministeriet vurderer, at det på forhånd er vanskeligt at afgøre, om der overhovedet er områder i Danmark, der skal kategoriseres som risikoområde, og at dette fordrer en nærmere analyse.

Danmarks JordbrugsForskning har oplyst, at eksisterende datamateriale i betydeligt omfang vil kunne anvendes i en analyse til at danne sig et indtryk af jordlagets status i forhold til de pågældende risikofaktorer og dermed et grundlag for en vurdering af behov og niveau for kortlægning m.v. i Danmark.

Formandskabets medtagelse af forsuring ændrer ikke den økonomisk konsekvensvurdering.

Økonomiske konsekvenser af forslagets øvrige bestemmelser

På det foreliggende grundlag vurderes de øvrige elementer i direktivforslaget ikke at have væsentlige økonomiske konsekvenser, ligesom det vurderes, at der kun vil være begrænsede administrative udgifter i tilknytning til forslagets rapporteringsforpligtelser.

Dog kan der være økonomiske konsekvenser, hvis indvinding af tørv skal begrænses som følge af direktivforslaget. I forbindelse med dansk implementering af habitatdirektivet er der i en konkret sag rejst erstatningskrav mod staten på indtil 250 mio. kr. fra rettighedsindehavernes side på grund af tab af tørveindvindingsmuligheder.

Erhvervsadministrative konsekvenser

Forslaget vurderes samlet set ikke at have væsentlige erhvervsadministrative konsekvenser.

Beskyttelsesniveau

I forhold til den eksisterende danske regulering af jordforureningsområdet indebærer forslaget en videregående forpligtelse til at foretage forureningsundersøgelser inkl. kemiske analyser af alle grunde, hvor der har været potentielt forurenende aktiviteter, jf. forslagens bilag II. Forslaget fastlægger endvidere tidsgrænser, som ikke indgår i den danske lovgivning, for hvornår disse undersøgelser skal være gennemført. Endelig opstiller forslaget krav om, at der ved salg af potentielt forurenede grunde skal udfærdiges en statusrapport med en forureningsundersøgelse til de kompetente myndigheder. En vedtagelse af forslaget indebærer i disse henseender en skærpelse af det danske beskyttelsesniveau.

6. Høring

Forslaget er udsendt i almindelig høring den 29. september 2006 til knap 60 interessenter med frist til den 25. oktober 2006. Dansk Landbrug/Landbrugsrådet, Dansk Industri, Freja Ejendomme A/S og Oliebranchens Fællesrepræsentation har fremsendt egentlige bemærkninger til strategien, som refereres nedenfor.

Generelt

Dansk Landbrug/Landbrugsrådet (DL) mener ikke, der er brug for et jorddirektiv, idet problemerne løses bedst lokalt (subsidiaritet m.v.), mens Dansk Industri (DI) og Oliebranchens Fællesrepræsentation støtter, at der udarbejdes en fælles strategi med tilhørende jorddrammedirektiv for beskyttelse af jord i EU.

DI finder, at strategien udgør et godt udgangspunkt for beskyttelse af jord som ressource og at strategien anlægger et passende niveau for håndtering af jordforurening. DI finder således, at de danske jordforureningsregler ikke bør gå videre end jorddrammedirektivet, selv om der er tale om et minimumsdirektiv.

DL finder at jordbundsforholdene er meget forskellige i Europa, hvilket bl.a. har resulteret i en løs og upræcis definition af jord, og i manglende fastsættelse af fælles målsætninger, hvilket igen kan danne grundlag for vidt forskellig fortolkning og implementering af direktivets regler, som kan være i strid med reglerne om ens behandling i hele EU. Dette kan ifølge DL føre til, at staten kan blive stillet til ansvar for manglende opfyldelse af direktivet. DL mener endvidere, at der på nuværende tidspunkt mangler viden om, hvad der er god og dårlig tilstand/udvikling, og finder, at dette sammen med behovet for mere fuldstændige konsekvensanalyser betyder, at et evt. forslag tidligst burde stilles om 10-15 år.

DL efterlyser desuden undtagelsesbestemmelser, f.eks. om lavere målsætninger, længere tidsfrister, uddybning af hvorledes indsatsen skal finansieres og klare retningslinier for anvendelsen af cost-benefit analyser i forbindelse med den indsatsplanlægning, som direktivforslaget foreskriver.

Jordforurening

Særligt for forslagene, som vedrører jordforurening, ser DI et væsentligt potentiale i en harmonisering på europæisk plan af risikovurderinger af jordforurenninger, og OFR kan specielt støtte, at der udarbejdes en fælles ramme for risikovurdering af forurenede lokaliteter, og at denne kan danne baggrund for oprensingsniveauet i såvel offentligt som privat finansierede oprensninger.

DI finder forslaget om statusrapport i forbindelse med ejendomshandler, hvor der har været en potentielt forurenende aktivitet, i strid med nærhedsprincippet, og Freja Ejendomme finder, at der kan være store forskelle mellem ejendomme, som gør det uhensigtsmæssigt at standardisere oplysningerne om forureningsforholdene. DI skriver, at der ofte foretages jordforureningsundersøgelser i forbindelse med ejendomshandler, men at valget af om en sådan undersøgelse skal foretages, hviler på mange andre kriterier, end om der aktuelt foregår en potentielt forurenende aktivitet, f.eks. om arealet ligger i bykernen, om der er tilkørt fyldjord og meget andet, og at beslutningen af om der skal foretages jordforureningsundersøgelser bør overlades til grundejer og køber i fællesskab.

DL tager endvidere forbehold for forslaget om at ændre miljøansvarsdirektivet, så der henvises til "jorddirektivet", idet miljøansvarsdirektivet endnu ikke er implementeret i dansk ret og heller ikke er det i de fleste andre lande, idet fristen herfor først er 1. maj 2007.

Inden mødet i Specialudvalget for miljø den 21. november havde Miljøministeriet modtaget en bemærkning fra DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening) om, at "inkludering af afløbsinstallationer (bilag 2 over potentielle forurenende aktiviteter) vil give anledning til en uforholdsmæssig og unødvendig administrativ byrde sat i forhold til den potentielle risiko og foreningen foreslår derfor at denne aktivitet slettes i bilag 2".

Sagen blev drøftet i EU Specialudvalget for miljø den 21. november 2007, hvilket gav anledning til følgende bemærkninger:

DAKOFA spurgte om, hvorvidt udlægning af slam og andre restprodukter kunne have som konsekvens, at der ville skulle stilles krav om statusrapport i forbindelse med salg af Landbrugsejendomme.

7. Forhandlingssituationen

Forslaget var på dagsordenen for Rådet (miljø) den 20. februar 2007 med henblik på politisk drøftelse, og har herefter været drøftet på en lang række møder i Rådets miljøarbejdsgruppe under tysk og især portugisisk formandskab. Det portugisiske formandskab har på denne baggrund fremlagt en kompromistekst for hele direktivforslaget.

Flertallet af EU's store medlemslande har ytret sig kritisk overfor, at rammedirektivet udgør en for vidtgående implementering af temastrategien. Herunder har flere lande tilkendegivet, at man havde foretrukket et overvejende vejledende rammedirektiv med angivelse af mulige strategier og indsatsområder for medlemslandene frem for en række af de bindende foranstaltninger, som Kommissionen foreslår. Direktivforslaget er modtaget mere imødekommende af en række Øst- og Sydeuropæiske medlemslande, dog også her med forbehold for en del af de forpligtelser forslaget indebærer i relation til eksisterende jordforurening og med vægt på den forebyggende indsats.

På jordforureningsområdet har Danmark generelt været positiv over for Kommissionens oprindelige forslag og formandskabets kompromisforslag. Danmark har arbejdet for, at direktivets krav om kemiske analyser ved kortlægning af forurenede grunde og kravene til indholdet af en statusrapport

ved køb/salg af grunde, hvor der har været potentielt forurenede aktiviteter, gøres mere fleksibelt. Dette er delvis imødekommet i formandskabets kompromisforslag. Der skal under de kommende forhandlinger arbejdes videre med fuldt ud at sikre de danske interesser. Ligeledes har det været vigtigt for Danmark, at kriterierne for risikovurdering af forurenede grunde overlades til medlemslandene. Derfor har Danmark ikke støttet, at direktivet indeholdt muligheden for at fastsætte kriterierne ved komitéprocedure. Dette er søgt imødekommet af formandskabet. Det undersøges i de videre forhandlinger, om de danske interesser er fuldt ud tilgodeset.

Danmark har ligeledes ikke støttet, at formandskabet i sit kompromisforslag giver medlemsstaterne en generel forpligtelse til at identificere alle forurenede grunde, uanset om de er opført i direktivets bilag II. Danmark har under forhandlingerne foreslået, at bestemmelsen om identifikation af forurenede grunde og den procedure, de skal identificeres efter, knyttes direkte til de aktiviteter, der er opført i bilag II.

Danmark er desuden gået imod formandskabets forslag om at udvide kravet om statusrapport ved salg til også at gælde arealanvendelsesændringer. Kravet om statusrapport ved køb/salg sikrer, at køber får kendskab til eventuelle forureningsforhold i forbindelse med en handel. En statusrapport vil i mange situationer ikke give tilstrækkelige informationer til, at myndighederne kan vurdere, om der vil være sundhedsmæssige problemer ved en arealanvendelsesændring.

På områderne ”erosion, tab af organisk stof, tilsaltning, jordpakning, jordskred og forsuring”, har Danmark støttet at bestemmelserne blev mere fleksible for medlemslandene.

8. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment. Regeringen finder, at beskyttelse af jord primært kan varetages gennem indsatser på nationalt niveau, men at der kan være grænseoverskridende problemstillinger i relation til jordbeskyttelse, hvor en indsats på fællesskabsniveau er hensigtsmæssig. Regeringen er enig i, at såvel konkurrencemæssige hensyn som hensynet til sundhed og miljøbeskyttelse taler for en EU-regulering af beskyttelsen af jord ved at opstille fælles rammer for identifikation og forebyggelse af truslerne mod jordlaget og dets betydning for dyrkning og bevarelse af naturværdier.

For så vidt angår jordforurening, er arbejdet med at identificere de forurenede grunde og etablere oprydningssystemer etableret i flere EU-lande. Det vil være hensigtsmæssigt både af miljømæssige og konkurrencemæssige årsager, at der etableres lignende systemer i alle medlemslande. Dette vil direktivforslaget kunne skabe grundlag for.

Erosion, tab af organisk stof, tilsaltning, jordpakning og jordskred giver problemer i særligt Øst- og Sydeuropa. Erosion, tab af organisk stof, tilsaltning, jordpakning og jordskred har ikke noget dramatisk omfang i Danmark. Regeringen finder, at der med direktivets forslag om udpegning af risikoområder efter behov og eventuel etablering af programmer til at imødegå truslerne vil kunne skabes opmærksomhed om problemerne, så de kan forebygges eller imødegås. Dette vil formentlig i særlig grad gælde i Øst- og Sydeuropa, men også i lande, hvor problemerne har et mindre omfang, herunder eventuelt i Danmark.

Danmark støtter Kommissionens oprindelige forslag om at etablere en offentligt tilgængelig liste

over forurenede grunde (liste 2). Danmark støtter ikke formandskabets kompromisforslag om at kravet om identifikation af forurenede grunde bør være en generel forpligtelse til at identificere forurenede grunde. Kravet bør knyttes til listen over potentielt forurenende aktiviteter i bilag II, som i Kommissionens oprindelige direktivforslag. Den metodik, Kommissionen foreslår medlemsstaterne skal følge, for at finde frem til, om en ejendom skal på listen over forurenede grunde, er imidlertid ikke hensigtsmæssig, idet der ifølge forslaget skal foretages kemiske analyser af alle potentielt forurenede grunde (liste 1). Regeringen finder heroverfor at kravet om kemiske analyser kun bør gøres gældende på grunde, hvor en eventuel forurening vurderes at kunne forårsage et miljø- eller sundhedsmæssigt problem. I Danmark foretager det offentlige således som udgangspunkt kun kemiske analyser på de forurenede grunde, der ligger inden for jordforureningslovens indsatsområder, dvs. på grunde med boliger, børneinstitutioner og offentlige legepladser samt hvor forureningen kan true grundvandet.

Det er således Regeringens opfattelse, at direktivforslagets krav om gennemførelse af kemiske analyser bør gøres mere fleksibelt, så medlemsstaterne selv kan fastsætte behovet for at gennemføre kemiske analyser af potentielt forurenede grunde.

Regeringen støtter endvidere, at den viden om jordforurenings risiko i forhold til overfladevandsrecipienter, der samles op som konsekvens af vandrammedirektivet, inkluderes i den kortlægning af forurenede grunde, der følger af direktivforslaget.

Regeringen kan støtte, at der fastsættes tidsgrænser for gennemførelsen af kortlægningen, som betyder en trinvis kortlægning, der skal være afsluttet senest 25 år efter direktivets implementering. Med det nuværende system med årlige bevillinger på 320 mio. kr. til det offentlige jordforureningsindsats vurderes det, at Danmark ikke vil have problemer med at opfylde de foreslåede tidsfrister.

Med hensyn til forslaget om udarbejdelse af en statusrapport ved salg af potentielt forurenede grunde er regeringen principielt tilhænger af, at der i forbindelse med salg skal være klarhed over forureningsforholdene på en ejendom. Forslaget om statusrapport vil kunne bidrage til større viden om forureningsforhold i forbindelse med salg. Der udarbejdes allerede i dag i mange tilfælde forureningsundersøgelser i forbindelse med køb og salg, særligt af erhvervsjendomme.

Regeringen finder, at der ligeledes i forbindelse med status rapporten kun bør stilles krav om kemiske analyser, der hvor medlemsstaten vurderer at en eventuel forurening vil kunne forårsage et miljø- eller sundhedsmæssigt problem. Det er således Regeringens holdning, at direktivforslagets krav om udarbejdelse af statusrapport ved salg af potentielt forurenede grunde bør gøres mere fleksibelt, så medlemsstaterne selv kan fastsætte vilkår for, hvornår rapporten skal udarbejdes og krav til rapportens omfang.

Med hensyn til oprydningen af de forurenede grunde støtter Danmark, at det efter direktivet er medlemsstaterne selv, der fastsætter kriterierne for risikovurderingen og dermed afgør, om en grund skal opføres på listen over forurenede grunde og ryddes op. Danmark støtter endvidere, at det overlades til medlemsstaterne selv at beslutte karakteren af oprydningen og det oprydningsomfang, der skønnes tilstrækkeligt, for at grunden ikke længere udgør en betydelig risiko for menneskers sundhed eller miljøet.

Regeringen støtter derfor ikke forslaget om at åbne mulighed for ved komitéprocedure at vedtage fælles EU-kriterier for risikovurderingsmetoder af jordforurening. En sådan kriteriefastlæggelse vil

have konsekvenser for risikovurderingen og dermed for det beskyttelsesniveau, der accepteres inden for jordforureningsområdet, hvorfor den i givet fald bør finde sted i politisk åbenhed sammen med Europa Parlamentet i fælles beslutningsprocedure.

Endelig støtter Regeringen den foreslåede ændring af miljøansvarsdirektivet, idet det er en logisk konsekvens af forslaget krav om en national oprydningstrategi, at denne strategi også skal omfatte de miljøskader i form af jordforurening, som er omfattet af miljøansvarsdirektivet, men hvor forurenere ikke kan formås til at betale for oprydningen.

Regeringen er imod formandskabets forslag om at udvide kravet om statusrapport til at gælde også ved arealanvendelse, da en statusrapport i mange situationer ikke vil give tilstrækkelige informationer til, at myndighederne kan vurdere, om der vil være sundhedsmæssige problemer ved en ændret arealanvendelse. I Danmark forebygges potentielle sundhedsmæssige problemer ved arealanvendelsesændringer på kortlagte grunde, idet kommunerne skal give tilladelse før ændringer til følsom arealanvendelse, og i denne forbindelse kan der stilles krav om undersøgelse og oprydning.

Danmark kan støtte formandskabets forslag om at medtage forsuring i direktivforslaget.

Danmark kan støtte formandskabets forslag om at gøre bestemmelser om udpegning af og programmer for prioritetsområder mere fleksible, således at de enkelte medlemslande bedst muligt kan tilpasse indsatsen til de nationale behov.

Punkt 2

Kommissionens meddelelse om Midtvejsevaluering af den europæiske handlingsplan for sundhed og miljø 2004-2010

KOM (2007) 314 endelig

- Rådskonklusioner

Revideret notat

Resume

Meddelelsen giver en midtvejsstatus for Kommissionens strategi vedrørende miljø og sundhed (SCALE). Første etape af strategien (2004-2010) omfatter et integreret miljø- og sundhedsovervågningssystem, forskning & nye områder samt politikovervejelser & forbedret kommunikation. Der gives en kortfattet beskrivelse af udviklingen på de pågældende områder, og der peges på fremtidige indsatsområder. Meddelelsen lægger op til at fortsætte den hidtidige strategi. Formandskabet ønsker vedtaget konklusioner med opfordringer til den videre proces.

1. Status

Kommissionen sendte den 14. juni 2007 ovennævnte meddelelse til Rådet.

Meddelelsen følger op på Kommissionens strategi fra 2003 for miljø og sundhed (SCALE), som har til formål at reducere antallet af sygdomstilfælde, der skyldes miljøfaktorer i EU, afdække og forebygge nye sundhedstrusler, og styrke EU's politiske beslutningsproces på området.

Kommissionen udsendte i 2004 en handlingsplan for 1. etape af strategien, som blev Kommissionens bidrag til WHO-Europa konferencen om miljø og sundhed, som fandt sted i juni 2004 i Budapest. Planen blev præsenteret på Rådsmødet (sundhed) den 2. juni 2004 og på Rådsmødet (miljø) den 28. juni 2004.

Næste ministermøde i WHO-Europa region om miljø og sundhed finder sted i Rom i 2009. Som bidrag til den midtvejskonference, som blev afholdt i Wien i juni 2007, har EU-kommissionen udarbejdet den nye meddelelse.

Det portugisiske formandskab agter at sætte sagen på dagsordenen for Rådsmøde (miljø) den 20. december 2007 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner. Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner.

2. Formål og indhold

A. Meddelelsen

Formålet med meddelelsen er at beskrive og evaluere tiltagene under handlingsplanen, at give en kortfattet beskrivelse af udviklingen på de relevante områder, f.eks. kemikalier, luft, vand og støj, og at pege på områder, som bør vises særlig opmærksomhed i fremtiden.

Handlingsplanen opstiller 13 foranstaltninger med særligt fokus på udvikling af integreret miljø- og sundhedsinformation, styrket forskning i miljø og sundhed og afdækning af nye problemer, revurdering og tilpasning af de risikoreducerende foranstaltninger og forbedring af kommunikationen.

Kommissionen konkluderede i 2006, at der allerede findes et antal EU-dækkende miljø- og sundhedsinformations- og overvågningssystemer, og at der er opstillet strategier til vurdering af miljøbelastninger. Kommissionen vurderer, at der er behov for en stærkere integration mellem de bestående systemer, for at skærpe indsatsen inden for forskning og biomonitoring og for at forbedre procedurene for dataindsamling.

Kommissionen har siden 2004 arbejdet tæt sammen med medlemsstater og eksperter om at forberede et EU-pilotprojekt for human biomonitoring. Der er indkaldt ansøgninger til et særligt human biomonitoringsprogram under det syvende rammeforskningsprogram, hvor der fokuseres på kapacitetsopbygning, human biomonitorings fremtidige strategiske rolle og på hensigtsmæssig kommunikation om human biomonitoring. Kommissionen undersøger endvidere muligheden for, at kommende human biomonitoringsaktiviteter indskrives i en allerede bestående ramme, f.eks. EU's oversigt over helbredsundersøgelser, og vil sørge for, at biomonitoring knyttes til de bestående regelrammer.

Der er iværksat flere EF-finansierede projekter med sigte på at integrere og styrke EU's miljø- og sundhedsforskning. Målene for 2007-2010 er at analysere de indhentede resultater, at afholde workshops om målrettede miljø- og sundhedsspørgsmål til belysning af forskningsresultaterne og til afdækning af nye forskningsbehov.

Kommissionen har iværksat forskningsprojekter vedrørende sygdomme, forstyrrelser og eksponeringer. Forskningen har siden 2004 fokuseret på årsagerne til astma og allergi, på årsager til og mekanismer i neurologiske og immunologiske lidelser, på virkningerne af metaleksponering, fremme af forskning i sjældne kræftformer og på afdækning af, hvilken rolle vekselvirkninger mellem arv og miljø kan spille for udviklingen af kræft i højrisikogrupper. Målene for 2007-2010 er at undersøge årsagerne til miljørelaterede sygdomme og studere de langsigtede sundhedsvirkninger af eksponering for miljømæssige stressfaktorer.

Kommissionen har finansieret flere projekter for udvikling af systemer til analyse af samspillet mellem miljø og sundhed. Projekterne tager sigte på at forbedre metoder og modeller til at foretage integreret risikovurdering, og på at forbedre metoder og værktøjer til at vurdere sundhedsvirkninger og foretage cost-benefit-analyser. Målene for 2007-2010 er at analysere de politisk relevante resultater af forskningsprojekterne.

Kommissionen har støttet projekter, der har til formål at afdække og belyse potentielle miljø- og sundhedsfarer i relation til klimaændringer, vandkvalitet og nanoteknologi. For 2007-2010 vil klimaændringernes indvirkning på menneskers og dyrs sundhed og de potentielle risici, som nanopartikler indebærer for menneskers sundhed, blive udforsket.

Flere aktiviteter har vedrørt indeklima. Kommissionen har udsendt grønbogen "Mod et Europa uden tobaksrøg: politiske valgmuligheder på EU-plan" og igangsat en høringsproces om, hvordan man bedst kan håndtere passiv rygning i EU. Kommissionen forbereder et opfølgende initiativ vedrørende røgfri miljøer til vedtagelse i 2008, og en rapport om gennemførelsen af Rådets henstilling om forebyggelse af rygning og om initiativer til at forbedre bekæmpelsen af rygning.

Et specielt arbejde er sat i gang vedrørende forskellige forureningsstoffer og risikoen ved anvendelse af luftfriskere. Der er gennemført målekampanjer i flere europæiske byer for at overvåge indendørs/udendørs og individuelle eksponeringskoncentrationer af udvalgte stoffer, og Kommissionen angiver at man fortsat vil støtte forskning i indendørs luftkvalitet. De kommende foranstaltninger vil blive koncentreret om oplysning, udveksling af erfaringer og samordning af igangværende foranstaltninger med tilknytning til indendørs luftkvalitet.

Den Videnskabelige Komité for Nye og Nyligt Identificerede Sundhedsrisici (SCENIHR) vedtog i marts 2007 en udtalelse om de mulige virkninger af elektromagnetiske felter på menneskers sundhed, og Kommissionen vil fortsat støtte forskningen på området. Endvidere er der vedtaget produktstandarder, der skal sikre, at produkter, der markedsføres og tages i brug, ikke vil belaste offentligheden ud over de grænser, som anses for sikre.

Kommissionen angiver en række nye initiativer, der er iværksat for at mindske sundhedsrisiciene og indsamle information. Det drejer sig bl.a. om:

- et vandinformationssystem for Europa,
- et forslag om revision af drikkevandsdirektivet, som Kommissionen ventes at fremsætte ved udgangen af 2008,
- et forslag til et nyt direktiv om beskyttelse af overfladevand mod forurening, som vil opstille grænser for koncentrationen i overfladevand af 41 kemiske stoffer,
- det sidste af 'datterdirektiverne' om luftkvalitet, som indeholder målværdier for luftens indhold af arsen, nikkel, cadmium og benzo(a)pyren,
- Kommissionens temastrategi for luftforurening,
- et direktivforslag om luftkvaliteten og renere luft i Europa,
- et forslag til en ny emissionsstandard for tunge erhvervskøretøjer (EURO VI), som forventes fremsat i 2007,
- et forslag til ny lovgivning om industriemissioner, som forventes fremsat i 2007.
- kviksølvstrategien fra 2005, og tilhørende forslag, der tager sigte på at forbyde kviksølv til visse formål, forbyde eksport af kviksølv fra 2011 og indføre krav om sikker opbevaring af ubrugt kviksølv,
- Kommissionens forslag, der skal forbedre proceduren for markedsføring af plantebeskyttelsesmidler, herunder temastrategi for bæredygtig anvendelse af pesticider og et forslag til rammedirektiv om uddannelse af professionelle brugere, begrænsning af brugen af pesticider i visse områder og indleder udviklingen af relevante indikatorer.
- den nyetablerede liste over prioriterede stoffer, der skal vurderes yderligere for hormonforstyrrende virkninger, der skal inddrages ved udarbejdelse af ny lovgivning,
- den nye kemikalielovgivning REACH, som bl.a. indebærer at hormonforstyrrende stoffer skal omfattes af godkendelsesordningen,

- dioxin- og PCB-strategien og forordningen om persistente organiske miljøgifte (POP) og Fællesskabets gennemførelsesplan herfor, som bl.a. indeholder yderligere foranstaltninger til håndtering af dioxinkilderne i industrien og de private husholdninger,

Angående eksponering for støj og de dermed forbundne sundhedsrisici har Kommissionen i de seneste 3 år bidraget til WHO's projekt vedrørende retningslinjer for nattestøj. Resultaterne vil blive udnyttet i Kommissionens aktiviteter i 2007 med henblik på at revurdere sundhedsvirkningerne af støj.

Kommissionen foreslår i en strategi og handlingsplan for nanoteknologi 2005-2009 en række konkrete skridt hen imod en "sikker, integreret og ansvarlig" udvikling, hvilket betyder, at de miljømæssige, sundhedsmæssige og sociale aspekter af denne teknologi skal tages i betragtning på det tidligst mulige stadium.

Kommissionen angiver at man i de kommende 3 år i nært samarbejde med medlemsstaterne vil videreføre de forskellige foranstaltninger, der er opstillet i handlingsplanen. Man vil også fortsat fokusere på, at miljø- og sundhedshensyn integreres i andre sektorpolitikker, og at de mange berørte parter inddrages i processen. For at styrke EU's beslutningskapacitet på dette område vil Kommissionen gradvis optrappe indsatsen for at udnytte resultaterne af forskningsprojekterne og andre former for information og udmøntningen heraf i konkrete foranstaltninger.

I 2010 vil Kommissionen pege på de emner, der skal tages op i den næste runde.

B. Rådskonklusioner

Udkastet opfordrer indtrængende Kommissionen og medlemsstaterne til at styrke indsatsen på området og anerkende behovet for at handle tidligt. Dette bør ske ved at fortsætte forskningsprogrammer, demonstrations og opmærksomhedsskabende initiativer og ved at udvikle redskaber til at opdage og forebygge trusler fra miljøfaktorer, herunder klimaændringer, kemisk og biologisk sikkerhed, hormonforstyrrende stoffer, svært nedbrydelige organiske stoffer og antibiotikaresistens. Risici ved nanoteknologi er nævnt som et særligt indsatsområde. Endvidere opfordres til at styrke inddragelsen af alle involverede parter for at øge viden og udvikle innovation og effektive indgreb.

Udkastet opfordrer Kommissionen til at fortsætte udviklingen af et sammenhængende miljø og sundhedsinformations system for at identificere farer, foretage prioriteringer og måle fremskridt og ændringer i miljøkvaliteten sundhedstilstanden og i samarbejde med medlemsstaterne at danne et netværk der skal udvikle en database over miljørelaterede sundhedsproblemer for bedre at forstå sammenhængen når flere miljøfaktorer spiller sammen.

Endvidere opfordres Kommissionen til at støtte udvikling af redskaber til og give mere vejledning om vurdering og håndtering af miljø og sundhedsrisici, herunder at udvikle vejledninger om handlingsorienteret risikokommunikation om miljø og sundhed.

Konkret foreslås det at igangsætte et fælles EU projekt om human biomonitoring for at få data til at udvikle, tilpasse og vurdere miljøpolitikken, og i øvrigt fortsat støtte forskningsaktiviteter, der kan give den videnskabelige baggrund for politikfastlæggelsen, herunder at udvikle og harmonisere metoder til cost-benefit analyser på miljø- og sundhedsområdet.

Kommissionen opfordres også til at konsolidere vejledninger om sundt og sikkert indeklima, at samle information om miljøfaktorer som har positiv virkning på sundheden, og at udarbejde en fælles ramme for rapportering af medlemsstaternes gennemførelse af nationale miljø og sundhedsinitiativer. Endelig opfordres Kommissionen til sammen med medlemsstaterne at forberede 2. periode af den europæiske miljø og sundhedsstrategi (SCALE), som starter i 2010, og fortsætte forpligtelserne i relation til WHO processen på området.

Udkastet opfordrer også medlemsstaterne til at lade de miljø- og sundhedsomkostninger indgå centralt i beslutningsprocesserne, og at tilskynde til indsamling af data om miljø og sundhedsaspekter.

Medlemsstaterne opfordres til at sikre offentlighedens inddragelse, at integrere miljø og sundhedsspørgsmål i skolepensum for at bidrage til at mere sunde personlige valg og vaner, at øge træningen af professionelle på området og at udveksle erfaringer og forbedre indsatsen.

3. Europa-parlamentets udtalelse

Europa-parlamentet har ikke udtalt sig om meddelelsen.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Konsekvenser for Danmark

Da en meddelelse ikke kan pålægge medlemslandene forpligtelser, er der ingen umiddelbare konsekvenser for Danmark.

6. Høring

Meddelelsen har ikke været sendt i høring.

Sagen blev drøftet i EU Specialudvalget for miljø den 21. november 2007, hvilket ikke gav anledning til bemærkninger:

7. Forhandlingsituationen

Udkast til rådskonklusioner har været behandlet i Rådets miljøarbejdsgruppe.

8. Regeringens foreløbige holdning

Regeringen hilser Kommissionens meddelelse velkommen, og vil fortsat aktivt arbejde for at området prioriteres i EU. Miljøstyrelsen, Sundhedsstyrelsen og Fødevarestyrelsen har tilkendegivet at man er indstillet på at give finansiell støtte til dansk støtte i det foreslåede biomonitoringsprogram.

Med hensyn til rådskonklusionerne kan regeringen generelt støtte formandskabets forslag. Regeringen ønsker at sikre at der i konklusionerne lægges vægt på at understrege behovet for en tidlig indsats i overensstemmelse med principperne om forsigtighed, forebyggende tiltag og forureneren betaler. Dette indebærer også at miljø og sundhedsmæssige omkostninger bør integreres i prisfastsættelsen.

Regeringen ønsker at der ud over de områder der nævnes i formandskabet konklusioner, også sættes fokus på allergener og irriterende stoffer, og at der tages særlig hensyn til følsomme grupper, herunder børn, og særligt udsatte grupper.

Endelig mener regeringen at Kommissionen bør opfordres til at vurdere relevant lovgivning i relation til indeklima med henblik på at identificere muligheder for yderligere tiltag der kan reducere risikoen.